

Henrik Hartmann
Godthåbsvej 28,4 th
2000 Frederiksberg

21. februar 2023

Afgørelse om dispensation

Til fåregræsning på beskyttet overdrev og mose

Odsherred Kommune har modtaget en ansøgning fra din konsulent Heidi Ledskov den 2. december 2022 om dispensation fra afstandskrav til sommerhusområde i forbindelse med ændring af dyreholdet på ejendommen Kollevvej 5, 4540 Fårevejle matr.nr. 4a Veddinge By, Fårevejle. Ændringen betyder, at der fjernes en tyr fra området, og at der i stedet kommer 4 får. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Kommunens dispensation fra naturbeskyttelsesloven er nødvendig, da projektet berører et naturområde, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk.2, jf. lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse, og fordi får pga. deres selektive græsning kan ændre naturtilstanden.

Afgørelse

Odsherred Kommune giver dig hermed en tidsbegrænset dispensation til fåregræsning i henhold til § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven. Vilkår for dispensationen ses i næste afsnit.

Den tidsbegrænsede dispensationen udløber den 31. december 2026.

Der er en klagefrist på 4 uger fra modtagelsen af dette brev, og dispensationen træder først i kraft, når klagefristen er udløbet. Se bilag 3, hvis du ønsker at klage over denne afgørelse.

Hvis der bliver klaget til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen, skal nævnet tage stilling i sagen, før dispensationen kan udnyttes, jf. § 87 i naturbeskyttelsesloven.

Dispensationen vedrører kun forholdet til de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelseslovens kapitel 2. Andre nødvendige tilladelser skal søges hos de relevante myndigheder.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

1. Der må maksimalt gå 4 moderfår med lam på arealet sammen med 4 køer med kalve.
2. Lam skal fjernes fra området inden de bliver 9 måneder gamle.
3. Der må kun tilskuds fodres i læskuret og udelukkende i et omfang, der er nødvendigt af hensyn til dyrevelfærdsloven.
4. Gødning fra læskuret må ikke udsprede på de beskyttede naturområder.
5. Kommunen skal have adgang til at foretage feltanalyser på overdrevarsarealerne i dispensionsperioden.

Kommunen vil føre tilsyn med projektet i juni 2023 og igen i juni 2026.

Forhold til andre myndigheder

Da dyreholdet pga. sin størrelse er erhvervsmæssigt, og græsningsområdet er placeret nærmere et sommerhusområde end 50 meter, kræver det dispensation jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vurdering

Kommunen har i sin behandling af sagen lagt vægt på at,

- Der er tale om et meget begrænset antal får i en ca. 10 ha stor fold.
- Fårene græsser sammen med kvæg.
- Græsning er med til at holde området lysåbent.
- Dispensationen er midlertidig, og at fårene fjernes igen, hvis kommunens feltundersøgelser viser, at fårene har en negativ indvirkning på de beskyttede naturområder.
- Projektet ikke påvirker et Natura 2000 område eller levesteder for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV væsentligt.

Kommunen meddeler på denne baggrund dispensation til ansøgte. Du kan finde en uddybende redegørelse for afgørelsen i bilag 2.

Annoncering

Afgørelsen er annonceret på Odsherred Kommunes hjemmeside:

<http://www.odsherred.dk/kommuneinformationer/afgoerelser>

Sagens videre forløb

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte Naturteamet på tlf. 59 66 60 39 eller mail natur@odsherred.dk. Du får kun besked herfra, hvis der modtages en klage over afgørelsen.

Venlig hilsen

Mette Nyerup Nielsen
Natursagsbehandler

Kopi sendt til:

- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Naturstyrelsen Midtsjælland, msj@nst.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk
- Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk; kreds14@friluftsradet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk; dnodsherred-sager@dn.dk; hg@eco-forum.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk; odsherred@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk;
lbt@sportsfiskerforbundet.dk; nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk
- Danmarks Kulturarvs Forening, post@kulturarvsforening.dk
- Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget, nbu@botaniskforening.dk

Bilag 1. Kort med projektets placering i forhold til beskyttet natur.

Figur 1. Luftfoto fra 2022 med markering af de beskyttede naturtyper og rød streg som markerer hegnslinjens omtrentlige placering.

Figur 2. Signaturforklaring til figur 1.

Matrikelkort, Sorte skel (DAF)	
	Matrikelstel
	Optaget vej
Beskyttede naturtyper (DAI)	
	Eng
	Hede
	Mose
	Overdrev
	Strandeng
	Sø

Bilag 2. Redegørelse

Den 21. december 2017 fik du jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen dispensation til græsning på matr. 4a Veddinge By, Fårevejle på Kollevej 5, 4540 Fårevejle indtil 5 meter fra sommerhusområdet mod nord og vest. Den sydligste del af ejendommen er undtaget.

Dispensationen fra 2017 gav tilladelse til helårsgræsning med 4 ammekøer, en tyr og 4 kalve i en alder på op til 6 måneder.

Græsningsarealet består af en stor fold på ca. 10 ha.

Figur 3. Kortbilag fra dispensationen fra 2017 som viser græsningsfolden med rød streg og gulskraveret område ind mod sommerhusområdet, som ikke må indgå i folden.

Din konsulent har ansøgt om at ændre dyreholdet til 4 ammekøer med kalve og 4 får. Det er oplyst i ansøgningen, at tyren fjernes fra ejendommen.

På ejendommen Kollevej 5, 4540 Fårevejle er der flere beskyttede naturområder. Tre områder med overdrev og et moseområde i tilknytning til to søer.

Mosen og de to søer er kortlagt som beskyttet natur af Vestsjællands Amt i 1993. Det østlige overdrev er kortlagt som beskyttet natur af kommunens konsulent Aglaja den 4. september 2013 og de to vestlige overdrev er kortlagt som beskyttet natur af kommunens Naturteam den 10. juni 2016.

Naturregistreringer

Vestsjællands Amt har foretaget en fælles besigtigelse af de to søer og moseområdet i den nordlige del af ejendommen den 19. september 2003. Ved besigtigelsen blev det registreret at den sydlige del har vedplantebevoksning op mod sommerhusområdet ellers brakmark. Tilløb til hængedynd flere steder. Den nordlige sø græsses på vestsiden, ellers kun lidt pilekrat. Mange arter, også flere "gode" arter som Langbladet Ranunkel, Kær-Trehage og Aks-Tusindblad. Ved amtets besigtigelse er der desuden registreret Krageklo, Eng-Viol, Liden Andemad, Vand-Pileurt, Eng-Forglemmigej, Vand-Mynte, Kattehale, Nyse-Røllike, Almindelig Sumpstrå, Kær-Snerre, Vandrøllike, Kær-Padderok, Dynd-Padderok, Kær-Dueurt, Lådden Dueurt, Bredbladet Mangeløv, Rød Svingel, Vandnavle, Gåsepotentil, Almindelig Mangeløv, Kryb-Hvene, Vejbred-Skeblad, Eng-Kabbeleje, Almindelig Star, Næb-Star, Blære-Star, Harmfuld Stor Nælde, Lav Ranunkel, Stiv Star, Rørgræs, Gul Iris, Tigger-Ranunkel, Bredbladet Mærke, Græsbladet Fladstjerne, Bredbladet Dunhammer, Sværtevæld, Grå-Pil, Lyse-Siv, Almindelig Fredløs og Glanskapslet Siv.

Den vestlige sø er besøgt af kommunens konsulent Aglaja den 4. september 2013. Ved besigtigelsen blev søen beskrevet som en sø med overvejende udfladet brink med smalt bælte mosevegetation, med karpefisk og stærkt grønt farvet vand. Ved besigtigelsen blev der desuden registreret Kær-Snerre, Kær-Padderok, Gul Iris, Dusk-Fredløs, Bredbladet Dunhammer, Næb-Star, Manna-Sødgræs, Stiv Star og Lyse-Siv.

Figur 4. Foto fra Aglajas besigtigelse af den vestlige sø den 4. september 2013.

Den østlige sø er også besøgt af kommunens konsulent Aglaja den 4. september 2013. Ved besigtigelsen blev søen beskrevet som en sø med sandbund og lave brinker. Ved besigtigelsen blev der registreret Glanskapslet Siv, Hvid Åkande, Næb-Star, Vand-Pileurt, Sværtevæld, Vand-Mynte, Fliget Brøndsel, Aks-Tusindblad, Gul Iris, Grå-Pil, Bredbladet Dunhammer, Kragefod, Benfisk, Lådden Dueurt, Stiv Star, brune frøer, Liden Andemad og Toradet Star.

Figur 5. Foto fra Aglajas besigtigelse af den østlige sø den 4. september 2013.

Mosen beliggende i tilknytning til de to søer er ligeledes besøgt af kommunens konsulent Aglaja den 4. september 2013. Ved besøget er mosen beskrevet som mose omkring to søer med sandjord. Meget værdifuld fattigbundsvegetation i god til stedvis moderat tilstand. Regionalt ualmindelige - sjældne arter forekommer. Ved besøget blev der registreret Vand-Mynte, Stiv Star, Gåsepotentil, Fløjlsgræs, Bredbladet Dunhammer, Knop-Siv, Smalbladet Mangeløv, Vandnavle, Kær-Fladbælg, Kær-Dueurt, Draphavre, Kattehale, Tråd-Star, Almindelig Skjolddrager, Kragefod, Rød Svingel, Gul Fladbælg, Næb-Star, Gul Iris, Plæne-Kransemos, Bidende Ranunkel, Tormertil, Frynset Tørvemos, Eng-Rapgræs, Spids Spydmos, Kær-Padderok, Kær-Rannunkel, Smalbladet Rapgræs, Håret Star, Almindelig Mangeløv, Lådden Dueurt, Dusk-Fredløs, Eng-Viol, Mose-Bunke, Ager-Tidsel, Almindelig Skebladsmos, Almindelig Star, Ahorn, Muse-Vikke, Nyse-Røllike, Sværtevæld, Almindelig Hvene, Vand-Pileurt, Almindelig Syre, Krybende Hestegræs, Kær-Snerre, Lyse-Siv, Pære og Kær-Fladstjerne.

Figur 6. Foto fra Aglajas besigtigelse af mosen den 4. september 2013.

Det østlige overdrev er besøgt af kommunens konsulent Aglaja den 4. september 2013. Ved besøget er overdrevet beskrevet som et stærkt sandet areal med værdifuld vegetation især mod øst og generelt veludviklet overdrevsvegetation. Ved besøget blev der registreret Lancet-Vejbred, Almindelig Kongepen, Blåmunke, Udspærret Dværgbunke, Lav, Mark-Bynke, Sand-Star, Sandskæg, Almindelig Gyvel, Rød Svingel, Vellugtende Gulaks, Eng-Rapgræs, Liden Klokke, Almindelig Røllike, Flerårig Knavel, Mark-Krageklo, Almindelig Pimpinelle, Gul Evighedsblomst, Rejnfan, Gul Snerre, Smalbladet Vikke, Rødknæ, Vild Gulerod, Hulbladet Fedtmos, Draphavre, Bakke-Svingel, Almindelig Rundbælg, Bølget Bunke, Skov-Fyr, Smalbladet Høgeurt, Rød-Kløver, Almindelig Gyldenris, Hare-Kløver, Almindelig Hønsetarm, Krybende Hestegræs, Eng-Brandbæger, Håret Høgeurt, Liljekonval, Kløvplade, Prikbladet Perikon, Almindelig Hvene, Bakketidsel, Blæresmælde, Dusk-Syre og Mark-Frytle.

Figur 7. Foto fra Aglajas besigtigelse af det østlige overdrev den 4. september 2013.

Det vestlige overdrev er besøgt af kommunens Naturteam den 10. juni 2016. Det er noteret at store dele af arealet er med meget Vellugtende Gulaks, Udspærret Dværgbunke, Håret Høgeurt og en del Krageklo, men også meget Draphavre. Enkelte steder i den østlige del er der Bredbladet Timian og Merian. Ved besøget er der desuden registreret følgende plantearter: Blåhat, Eng-Brandbæger, Mark-Bynke, Almindelig Eg, Fløjlsgræs, Korbær, Eng-Rottehale, Smalbladet Kællingetand, Gul Evighedsblomst, Filtet Hønsetarm, Selje-Røn, en art af Hvidtjørn, Bitter Bakkestjerne, Mirabel, en art af Viol, Almindelig Syre, Tjærenellike, Lancet-Vejbred, Glansbladet Hæg, Klit-Rose, Rødknæ, Almindelig Røllike, Ager-Snerle, Gul Snerre, Bakke-Svingel, Rød Svingel, Hvid Okseøjle, Prikbladet Perikon, Bidende Ranunkel, Knold-Ranunkel, Rejnfan, Rundbælg, Rød-Kløver, Stor Knopurt, Almindelig Kongepen, Mark-Krageklo, Vild Kørvel, Almindelig Hundegræs, Almindelig Hvene, Smalbladet Høgeurt, Bugtet Kløver, Gul Kløver, Mark-Frytle, Almindelig Gyldenris, Almindelig Gyvel, Blød Hejre, Krybende Hestegræs. Derudover er der registreret følgende insekter: blodplet, gåsebille, vortebider og tyklårssolbille.

Figur 8. Foto fra kommunens besigtigelse af det vestlige overdrev den 10. juni 2016.

Det sydlige overdrev er besøgt af kommunens Naturteam den 10. juni 2016. Det er noteret at der på store dele af arealet er meget Vellugtende Gulaks, Almindelig Gyldenris, Udspærret Dværgbunke og Håret Høgeurt, men også meget Draphavre. I den sydvestligste del er der et meget tørt overdrevsparti, som er domineret af Vellugtende Gulaks med en del Bidende Stenurt og bl.a. Blåmunke og Gul Evighedsblomst. På denne del af arealet blev der ved besigtigelsen set bilag IV-arten markfirben. Ved besigtigelsen er der desuden registreret Eng-Brandbæger, en art af Hvidtjørn, Mirabel, en art af Fyr, mark-ærenpris, Eng-Rottehale, Rynket Rose, Aftenpragtstjerne, en art af Birk, Gul Snerre, Bakke-Svingel, Rød Svingel, Almindelig Syre, Foder-Vikke, Knold-Ranunkel, Rejnfan, Rundbælg, Rødknæ, Almindelig Røllike, Ager-Snerle, Gul Kløver, Stor Knopurt, Almindelig Kongepen, Mark-Krageklo, Hvid Okseøje, Ager-Padderok, Almindelig Hundegræs, Almindelig Hvene, Smalbladet Høgeurt, Almindelig Hønsetarm, Femhannet Hønsetarm, Mark-Frytle, Vild Gulerod, Almindelig Gyvel, Blød Hejre, Bølget Bunke, Mark-Bynke, Almindelig Eg, Fløjlsgræs og følgende insekter: græsråndøje og en art af blåfugl.

Figur 9. Foto fra kommunens besigtigelse af det sydlige overdrev den 10. juni 2016.

Med undtagelse af den vestlige sø, som er stærkt påvirket af en stor bestand af karpefisk, er naturarealerne på ejendommen med et væsentligt naturindhold. Formålet med naturbeskyttelsesloven er at værne om landets natur og miljø ved bl.a. at beskytte en række naturtyper mod tilstandsændring. Kommunen kan i særlige tilfælde dispensere til tilstandsændringer.

Vurdering

Fåregræsning på beskyttede naturområder kan være problematisk, fordi får er selektive i deres græsning og som oftest foretrækker blomstrende urter frem for græsser. Fåregræsning kan derfor i nogle tilfælde medføre tilbagegang af blomstrende urter og dermed føre til en vegetation, som er stærkt domineret af græsser.

Græsning med køer eller heste er i de fleste tilfælde den optimale form for naturpleje på lysåbne naturtyper, når græsningstrykket er lavt, og der ikke tilskuds fodres. Græsningen sikrer, at vegetationen bliver holdt nede, så der kommer sol og derved varme til jordbunden, som sikrer frøspirring, og at de lavtvoksende urter ikke bliver udskygget. Helårsgræsning er særligt ønskeligt, fordi det sikrer, at der er gødning til stede til gødningsbiller mv. hele året, og fordi det sikrer, at arealerne ikke bliver græsset helt ned hen over sommeren, hvor nektar- og pollensøgende insekter har behov for tilstedeværelsen af blomstrende urter.

I dette projekt er der tale om ekstensiv helårsgræsning med køer og får på et ca. 10 ha stort areal. Da fårene er langt mindre dyr end køer, har de 4 køer behov for langt mere foder end de 4 får. Kommunen forventer derfor, at området overvejende vil være præget af køernes græsningsform. Kommunen vurderer derfor, at der er rimelig sandsynlighed for, at fårene ikke vil påvirke

vegetationssammensætningen negativt i væsentlig grad, og området derfor kan opretholde sit betydelige indslag af bredbladede urter.

For at vurdere, om denne antagelse er korrekt, vil kommunen foretage nogle feltundersøgelser. De første undersøgelser vil blive gennemført i juni 2023. Efter en periode på 3 år vil kommunen foretage nye feltundersøgelser og vurdere, om vegetationssammensætningen er forringet som konsekvens af fåregræsningen.

Kommunen vurderer, at det lave græsningstryk og det forhold, at der i det konkrete projekt er tale om samgræsning med får og køer, som går på arealet hele året, kombineret med græsningsfoldens størrelse medfører, at der er tale om et særligt tilfælde, hvor der er grundlag for at meddele dispensation til fåregræsning. Kommunen meddeler en midlertidig dispensation for at have mulighed for at stoppe fåregræsningen, hvis det i strid med kommunens forventning viser sig, at fåregræsningen medfører, at området ændrer karakter og bliver mere græsdomineret.

Natura 2000

Arealet indgår ikke i et internationalt beskyttelsesområde (Natura 2000). Det nærmeste Natura 2000-område nr. 154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Disebjerg og Bollinge Bakke ligger i en afstand af ca. 80 m syd for ejendommen. De nærliggende dele af Natura 2000 området er habitatområde H244 som består af Bjergene, Disebjerg og Bollinge Bakke. På udpegningsgrundlaget for dette habitatområde er der en række naturtyper: Kransnålgesøer (3140), næringsrige søer (3150), tør hede (4030), kalkoverdrev (6210), Surt overdrev (6230), kildevæld (7220), Riggær (7230), Bøg på mor (9110), Bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160). Stor vandsalamender er den eneste art på udpegningsgrundlaget for habitatområde 244.

Det er kommunens vurdering, at den ansøgte græsning på Kollevej 5, 4540 Fårevejle ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil kunne påvirke naturtyper eller arter på habitatområdets udpegningsgrundlag eller i øvrigt påvirke dette eller andre Natura 2000-områder væsentligt.

Bilag IV arter

Der er i det sydligste hjørne af ejendommen registreret markfirben i det område, der p.t. ligger udenfor det hegnede område. Kommunen vurderer, at markfirben primært forekommer langs med hegnslinjen, fordi de foretrækker overgangszonen mellem lav og høj vegetation, som giver gode solbadningsmuligheder i tilknytning til skjulesteder. Kommunen vurderer, at det ansøgte græsningstryk er lavt, og at det ikke vil påvirke markfirben, som lever i randen af området væsentligt. I de to søer i den nordlige del af ejendommen, er der registreret spidssnudet frø. Søerne og søbredderne er frahegnet, og kommunen vurderer, at den ansøgte græsning ikke ændrer levevilkårene for spidssnudet frø, som lever i området, fordi græsningstrykket også fremadrettet er lavt. Stor vandsalamander er registreret i flere vandhuller i nærområdet. Det nærmeste kendte levested er et vandhul ca. 630 meter sydvest for ejendommen. Kommunen vurderer, at de to søer på ejendommen ikke er velegnede levesteder for stor vandsalamander pga. tilstedeværelsen af fisk. Det kan dog ikke udelukkes, at der er en lille bestand i den østlige sø, som har lidt bedre vandkvalitet end den vestlige sø. Kommunen vurderer, at en evt. bestand af stor vandsalamander ikke vil blive væsentligt påvirket af det ansøgte græsningsprojekt, da søerne og søbredderne er frahegnet. Flagermus lever spredt i hele kommunen på egnede lokaliteter. Da der ikke i forbindelse med projektet fældes træer, vurderer kommunen, at græsningen ikke vil kunne påvirke flagermus væsentligt. Generelt vurderer kommunen, at den ansøgte græsning ikke vil kunne medføre

beskadigelse af plantearter eller af yngle- og rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Bilag 3. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune, der har truffet afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen. Privatpersoner skal ved klage betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Hvis du ikke kan bruge Klageportalen på grund af eksempelvis handicap, sprogvanskeligheder, problemer med digitale medier, psykiske lidelser eller fordi du er socialt udsat, så kan du sende en anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg eller som mail til nh@naevneneshus.dk. I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Odsherred kommune besked om det.

Klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.